

Womhaj Bóh!

Cziklo 29.
19. julija

Lětnik 6.
1896.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Eszolerjez knihičiszczejtnu w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu wicheđplatu 40 wv.

7. njedzela po šwjatej Trojicy.

Jap. skutki 12, 5: Pětr bě w jastwje dzeržany; ale ta zyrkwina gmejna modlesche šo bjes pschestacža k Bohu sa njeho.

W tym czašu, jako žiwjeński shtom zyrkwje šapocža šwoje hałosy wysche pohanskeho wupšestrěwacž, na wošadu w Jerusalemje czežke wichory pschescžehanja pschińdžechu. Do teho czaša běchu pschescžehanja wot mješnikow a pišmawucženych wyschle, wone buchu wot naschczumaneje hromady luda wuwjedžene; nětko pak šwětna móž tón šy skutk do rukow wsá. Tehdomnišchi kral Herodasch, i pschi-mjenom Agrippa, chzysche šebi luboscž židow i tym dohycž, šo šchescžijanow jimasche. Š mudrej lešču wón najprjedy paštrjow šbi, dokelž i tym zyle šadło směšcha. Wón štolpny zyrkwje šlama, dokelž i tym zylš twar šaniczi. Najprjedy bu Šakub, Šanowy bratr šajaty a morjeny. Nětko bu głowa wschittkich japoschtolow, Pětr do jastwa czišnjeny. Wón bu i dwěmaj rjećasomaj šwjasanj, kotrejuž kónzaj běšchtaj na dweju wojakow pschiwjasanaj. Šaj wojakaj i japoschtolom w jastwje ležeschtaj. Wón šo hibnyčž njemóžesche, šo byšchtaj wonaj to njepytłoj. Wonskach psched durjemi hišcže štraža štejesche. Ničtš šebi na to myšlicž njemóžesche, šo bě Pětr czešnyčž mohł. Pětr běšche šhubjeny.

Šhto pak mješesche lud, šhto mējachu wyschšchi pschecžimo tym japoschtolam? Šhto ma šwět dženša hišcže pschecžimo šwědkam wěrnoscže? Šhto ma

pschecžimo zyrkwie? Šunje to šamo, šhtož šu pschecžimo šnješej Jesušeje mēli. Šhtóž njecha hrěch w wutrobje moleny mēčž, tón hidži předarja šakonja. Šhtóž šwoje cželo a šwoje žadoscže šchizowacž njecha, hidži powjesčž wo šchizowanym. Šhtóž chze šam še šwojej prawdoscžu hordny do njebeš šanicž, šo šymny wot prawdoscže i hnady wotwobrocži. Šhtóž ma šo šam ša mudreho, pschescžeha mudrosčž i wyšokoscže, psched kotrejž je tola wschitka cžłowška mudrosčž šama hluposcž. Šhtóž psched tym dnjom šchepoze, na kotrymž Bóh wschitko potajne na šwětło pschinješke, zylš powjesčž wo šwětnym šudženju hidži. Šo je ta najšlubšcha pschicžina, šo je zyrkej Boža na šemi pschescžehana. Šeho dla šo helške mozy k jeje šanicženju šjednocža. W towarštwje i Boha šapřewazej wědomnosčžu a šurowym a bjesbóžnym waschnijom chzedža šchescžijanstwo šaniczičž. Woni rjećasny a jastwo na šadleschto wěrzajnych šchescžijanow mjetaja. Nusa zyrkwie je wulka a woni hižo šawyššaja. Ale njesadwěluj? Šlawukš i wumóženja Pětroweho, šo, hdžež je nusa najwyschšcha, je Boža pomoz najbližšcha.

Šhto cžinjeschje Pětr w tamnej cžemnej nozy, jako běšche hodžina jeho wotprawjenja hižo postajena? Wón špasche. Šlaj, to běšche španje džeščža Božeho, mēr praweho. Wón praji: Ša ležu a špju zyle i mērom, pschetož ty, šnježe, pomhašch mi, šo ja bjes štaroscže byđlu. — Budž tež ty šmērom, ty zyrkej teho šnješa, w wichorach tuteho czaša. Pschetož kaž Pětr, ma zyrkej nascheho czaša wysche šo Boha, kiž je njebešča štworik. Šón w njebešach

šmėje šo šwojim nješčeželam. Šemu je lohko, kaž nēhdy na Sodom a Gomorrha woheń s njebješ padnyč dacz a šwojich nješčeželow šanicžič. Šemu je tež lohka wēž njebješa rostorhnyč a dele pščińč, šo by tym šwojim pomhał. Tón knješ wobradž nam w tymle čašu nusy nēšcto wot teje ryczerišeje wēry a mēra Pētroweho. Potom šo tež k nam kaž k njemu w prawym čašu wu- možazy jandžel pšchibližuje.

Pētr spāsche. Šcto pať činješche w tamnej nozy gmejna, wošada? „Wona modlesche šo bješ pšče- stacza ša njeho k Bohu.“ To šu prawe brónje zyrkwje, jich modlitwy. Pščečziwo murjam jastwa, pščečziwo lebijam wojakow, pščečziwo mozy Herodaschowej woni niczo nimaja, khiba šwoje modlitwy. Ale to šu prawe brónje zyrkwje w nusy. Modlitwa móže wumóz se wšchelafeje nusy a se šmjercze šameje. Jesu, pomhaj modlicž. — Pohladaj na pomoz a wumozenje tam w jastwoje. Jandžel Boži do čēmneho jastwa šastupi. Njebješka jasnoscž čēmne murje pošlocžuje. Wojakow s hlubokim spanjom jandžel šbi a japošctola wubudži. Potom jeho ša ruku wša a jeho kaž wo šnje čzišche a s mērom s durjemi won wjedžesche pšches čēmne khdoy jastwa nimo stražow na hašu won. Nētko, hdyž nōzny powētr jeho wobduwasche, bēšche wón šwobodny, žyle šwobodny.

Tak je tón knješ šwojeho šlužomnika wumohł. Šcto pať bu s Herodaschom? Wón mējesche žalošny kōnz. Boži jandžel jeho w tym wofomiknjenju šbi, jako šo lud k njemu jako k šwojemu Bohu modlesche. Wot četwjom sezranj wón šwojeho ducha horje da.

Bješbōžny je kaž njewjedro, kotrež pščečehnje a wjazny njeje; tón prawy pať pšchezo wobšteji. Tak je khezor Nero pščečahnył kaž njewjedro. Ale ruka teho knješa je tyrana došahnyła, wón wjazny njebēšche. Boža zyrkej pať kčējesche, kaž šahroda. Tak je tón knješ pšchezo čzinił. W prawym čašu wón šwojej zyrkwi jandžela k wumozenju pošla. Tak je nēhdy šwōj lud pšched Pšaraonom wukhował a je šo jim mrōčzelowj a wohenjowj štołp w puščinje šczinił. Tak je nēhdy Gibeona a jeho štadleschko wukhował, šo njelicžene wōjško Midianitow šbichu. Tak je nēhdy Davida s nješčeželškeho pšchescžehanja Sauloweho wumohł. Tak je profetu Eliša wobarnował, šo pšchibōjška kralowa Šabel jemu niczo šchtodžecž nje- mōžesche. Tak je Daniela s lawoweje jamy, tych tjišch mužow s wohenja wumohł. Tónle Bōh, kotryž je štajnje šwoju zyrkej wobarnował, je našch Bōh. Wón našch Bōh wostanje. Derje nam, hdyž mōžemy w wēryje špēwacz:

Jed'n twjerdy hrōd je našch Bōh šam,
Brōń dobra, šylna škala.
Wón se wšchej' nusy pomha nam,
Kiž je naš šapšchijala,
Šly štary nješčečzel
By naš rad pōzryecž chzyl
A ma došč leknosče,
Tu pšches njoh' ničtō njeje.

Šamjen..

Pucžowaršny towaršhojo.

(Škōncenje.)

Šhwilku pošdžišcho dońdže korežmarčka se šwojim džēščom na ruzy, šo by šwojemu mužej prajila, šo by jenož bryčžku šapšchahnył, šo teljegi trejeba njeje, dokelž wobaj knjesaj hromadže pojedžetaj.

Wona hladasche hrošnje, wužmorčka šo wōšje a wutřē šebi wōčžy se šchōrzuchom.

„Šcto je, šo tak hrošnje hladasch, žona?“ woprašča šo muž.

„Šcto to tebje štara?“ wotmolwi rašnje, wōčžy šebi s nowa wutřēwšchi.

„Se tebje nēchtō šranił?“

„Ach, ty — hdyž je tón pōdla? Šcto dyrbjal mje w jeho pšchitomnosčzi šranicž?“

„Ale dha tola rēčž!“

„Nō haj, tón knješ, tón mlody, je žyle hinašchi.“

„Šak tak? Wón je, kaž šo to šlušča — dobry, šprawny čžłowjek.“

„Haj, pošluchaj jenož, wón šebi pjenješy pola drugeho počžič; praji, ja Šchēčēpana, šo dyrbi jemu pomhacz.“

„Šajkele tola!“

„Pjenješ je pola mje mało“, džesche, „lēdma došahaju k pucžowanju; tola hdyž šym dojel, hdyž chzu, dha wam je šašo wōčžy.“ Duzy po pucžu chze wón jemu, temu druhemu, ša to mēch a waczōf nješč, chze w bryčžny pšchenozowacz, šo by wšchu nadobu pašł, a chze šo ša knješa štaracz. Šwōj čžafnik je jemu ša to pšchewostajil.

„A tón tamny?“

„Tón praji, šo chze pjenješy dacz, hdyž wotjēdžetaj.“

Bōryš po tym štupišchtaj pucžowaršej na prōh, najpriedy Nikita Šsawicž, kotryž šo wobhladuwje na wšchē štrony roš- hladowasche, ša nim pšchidže Dwinow s wješkelym nješwoczom, pšchekupžowj waczōf se štrowej ruku njeho. Džen šthadžesche rjenje, mlode ranje šmēwasche šo, a dwōr, kotryž bēšche šo pucžowarjomaj w nozy šak šrudny šesdal, njebēšche hrošny, hacž runje bēšche na dworje wšcho mašane a njeporjadne.

„Hdyž je twōj mordar dušche?“ prašchesche šo Nikita Šsawicž hošposu, „šawolaj jeho šem! Abo nē, wotečakū, daj ty jemu tele pječdžepacz rublow — praj, šo šu wot tehole knješa. A praj jemu tež, temu rubježnikej, šo mje wjazny na telej drōšy nje- wohlada; pojedu radšcho tji šta mil wokoło a tam s poštom.“

„Mēječe džak, mēječe džak“, džesche korežmarčka, šo hluboko poškonjejo.

„Šenož tamnemu knjesej macze šo džakowacz — ja bych žyly podawł pšched šud pšchinješł.“

Wonaj šalēšchtaj do wosa. Dwinow štorčzi pšchi tym s waczōfom do woja, dokelž šebi s tamnej ruku pomhacz nje- mōžesche. Nikitej Šsawicžej šo to mało špodobasche.

„Pošluchajče“, džesche s porokowazym šynkom, „hdyž je šo wam nēšcto poručžilo, dha dyrbicze to tež šwērnje dokonjecž. Čžeho dla škōnzujecze mi mōj waczōf? Tón njeje tuni, plačzi nje šchwarny pjenješ, jara šchwarny pjenješ...“ Pošlednje šłowa bōrežesche bóle šam ša šo, pšchetož Dwinow bēšche je šazpivanjom na njeho pohladal, a dobēža hiščeze kšēšje prjecž, šo by Šchēčēpanej Božemje prajil. Tón padže jemu k nohomaj; Dwinow šo dolho s nim njeroščēčowasche, šo njeby Dpjenkowa nješčēčpliweho šczinił. Wón wokošča jeho se šprawnej wješkelej wutrobu a dońdže potom k wosej. Hdyž bēšche šo šynyl, štejesche korežmarčka se šwojim džēščom pōdla njeho.

„Wotečakū jenož wofomik!“ džesche k šwojemu mužej, kotryž na wosju šedžesche a chzysche runje wotjēcž. Potom wobroczi šo k Dwinowej: „Ty, mōj hołbiko, moja dušča. Požohnuj mojeho Nikušchku! Šwoja šprawna ruka pšchinješke jemu wēčēže štrowosčž a šbože, Bože žohnowanje a wšhitke pšchibowanje. Po- žohnuj jeho.“

Dwinow dopjelni jeje prōštwu, a potom jēdžesche wōš s dwora.

„Haj wšchaf, haj“, džesche po dlēšchim čžafu Nikita Šsawicž, „dobry škutk wšchaf je — ale ludži na to šwucžicž, wošebje hdyž dyrbišch šebi pjenješy k temu počžičž — to šo nješkluscha — pšchetož rubježnižy šu woni tola wšchitzy.“

Wón klapa.

„Džēdo, wy hubjenje pola naš trječicze!“ mloda žona ša- wola. Škōnz je se wšchej wješkelosčju. Tak nješbožowna šo hiščeze ženje w šwojim žiwjenju čžula nješnym. Wšcheho dyrbjū parowacz teho džēščža dla. Pšchi šamym ja podležu; pšchetož to njeje wutracž. Ša nješmēm šo wot jeho loža hibnyč. Wón nikoho pšchi šebi njecžēpi hacž nana a mje. A tak dže to wodnjō a w nozy. To je žalošnje čžēžko; wón wola, hdyž šo jeho

dótknjesej. K temu lékař praji, so móže to hiščeže dolho tracz. Ach, džedo, pola naš wšhitko tak rjenje džěšče, Zank tak derje na cžěle a na dušchi pschibywašče, i nim derje w schuli do přědka džěšče, a nětko tu leži a žalosčzi. To je hórje hač w jaštwe žiwj byčž dyrbcjcz.“

„Ty jeno prawje widžecz njemóžesej, moja džowfa“, wotmolwi schědžiwž. „Zaštvo wašcha khorostwa njeje, ale šwjatoczny rum. Daj mi to tebi wupowjedacz a fedžbuj směrom! Něchtó wulzydostojny je tudy jaštupil a chze tu jštww rum jezunicž, w kotrejž móže i tobu wo jara wažnych wězach rěczecz. Hdyž pak ty tak wóšije morkotajch, wón k rěčenju pschincž njemóže; ty nje-wopomnišch, schtó twojemu džěšczu tak žalosčzicz dawa. Tvoje džěczó je tebi tvoje najlubšche; ale tón, kotryž dyrbjal tebi hiščeže lubšchi bycz, jo nětko w šwojimaj rukomaj džerzi a šo tebe prasha: dyrbjju jo tebi wšacz? Za to móžu.“

Ty prajíšch, luba džowfa, so je pola waš tak rjenje schlo. Haj, ale do Božeho doma wy njejšče, schtož je mi wědomne, ženje schli, wjele mjenje k Božemu blidu. Moje napominanje nicžo pomhało njeje. Ty šamo juutrcž praji: džěd kemschi a k špowjedzi kchodži a my džemy do džiwadla. Nětko waš drubi napomina. Ty šebi myšlich, so je Zank derje po cžěle a po dušchi tyl; ale to drje wašche džěczó hiščeže wchladalo njeje, jo šče hromadže domach nutrnje špěwali. Škoržila šy ty, luba Šilža, pschi Zankowym ložu hižo doščž; ale prošyła najškerje jara malo abo i žyła niz.

Tón šnjes pola tebe klapa, luba džowfa. Wěšch ty, schto wón tebi praji? Ša krótki abo dlěžichi cžab dyrbišch wšhitko wopuščežicz, na cžimž mašch šwoje wješele. Ša krótki abo dlěžichi cžab wšhitko hromadže padnje, na cžož šwoje šbože twarišch. Šchto ty potom šmějšch, hdyž ty žaneho wumožnika nješmějšch? Šjemyšl šebi, jo budže to wšcho jene, abo jo to bješ šadwělowanja nimo poščž, hdyž cžlowjel w wumrjeczu žaneho pomožnika nima, ktrehož móže šo džeržecz! Wopomni to, moje džěczó! Ty je šwojim Zankom šama wo jštwe njejšch; tón šnjes je pódla! Šohil šo psched nim a pošnaj, schto wón chze!“

Wocžehnjenje našich mlodych k schěščizianskei šwobodnosčzi.

(Šo Š.)

VI. Šakajacz a pschikajacz.

Džiwna wěz je, jo wjele pobožnych ludži, kotřiž maja mlodych wocžahnyčž, w šakonškim šmyšljenju teža. Woni šebi, kaž šo šda, myšla, jo cžim wjazy šo pschikaze, cžim wjazy šo džerzi a cžim wjazy šo šakaze cžim mjenje šeho šo cžini. Šchtož cžlowjekow šnaje pak wě, jo wjele šakajow k šamemu pschěštupjenju wjedža. Š rjanymi šlowami je to japoschtoł wuprajil: „Šakon jeno hněw nacžini.“ Nicžo tak wutrobu nještwerdži, kaž wěczne pschikafanje a šakafanje.

Amerikanskeho hólczka i mjenom John šo nješnaty šnjes ja mjenom prashašče. Mały holž wotmolwi: „Wóš nan mi John rěka, moja macž pak mi i wjetšcha praji Johno, nječžin to!“ — Macž běšche tak hušto „Johno, nječžin!“ prajila, jo tón mały šebi myšlesche, jo wona jemu tak rěka; jo je to „nječžin to!“ šamy pschiwil k jeho mjenu. Wěšo běšche tole šwucžene šakafanje napšchecžiwne teho, schtož dyrbjesche škutkowacz, wuškutkowało.

Ša to powjedal njebych, hdyž njeby macž tehole Johna dla po wšchěch našich hašach běhala?

Cžitarjo mi wěšče wopaf nješrošmja, kaž jo bych wo pschikafanju a šakafanju i žyła nicžo wjedžecz nječal. To by mi rjana wěz byla! Wšchato je Wóš tón šnjes wocžehnjenje přenjeju cžlowjekow i tym šapoczal, jo jim něščto šakafa; pschi tym hušdom našpomuju, jo běšche to šame jenicžke. Al ja šebi i došom myšlu, jo je to po Božej mudroščzi, hdyž šo pschikafanje a šakafanje na najnušnišche wobmjesejuje, jo pak šo potom na tešle měrje kručze wobštej i a jo cžlowjel tež šlaby bycz nješmě, hdyž je nušne, i krunym kchostanjom šebi wunušowacz.

Wěšo dyrbi šo kóžda kža, kóžda nje-pošlušchnosčž, kóžda nje-lubosčžiwosčž, šudženje drubišch, kaž tež wšcho kšestanje jako nje-cžlowške škaženje šakudžicz.

Alle te pschikafanja a šakafanja, kotrež šu na prawym měšče, dyrbjja šo do šwětkla bójškeho kchodženja šajicz. Džěšczu dyrbi šo roššaknicž, jo wšhitko wot teho wotwišujuje, kaš wone k Bohu šteji

a jo wone tole towaštvo, kotrež je žorlo cžakšneho a wěczneho šboža, kaž šwoje šnutškwone žiwjenje šanicžuje. Teho dla je Luther w šwojim hlubokim šacžuwanju wukładowanje kóždeje šaknje i tymi šlowami šapoczal: „My šo dyrbimy Boha bojecz a jeho lubowacz.“ Přjedy hač wón na nadrobne pschidže, wón cžlowjeka psched Bože woblicžo štaji.

To pak by cžičže wopaf bylo, hdy bychmy něšajke tryški a žorly, kotrež hušto i wješeleje radoščžiwne žiwjeje wutroby wukhadžeja abo hdy bychmy wšchelake pschinarodžene nješchitnosčže abo pschěštupjenja wobkchodneho wašchja, kotrež tola hušto doščž šprawne njeje, — hdy bychy šo něšajke šmyšljenja pschecžiwno šwětnej mudroščzi, šdórliwosčzi a pocžezčowanju wššokich wošobow — hdy by šo to ša to šame mělo, kaž by šo cžlowjel pschecžiwno Božej woli šadžeržal.

Šowšchitkownje wšchaf šu wšchizy cžitarjo w tym jo mnu psches jene. Alle w žiwjenju šo tola na šajke pódlaške wězki a šmyšljenja wulka wažnosčž kladže.

Š krótkka mam ja tón nahlad, jo matej šo pschikafanje a šakafanje pschi prawym šchěščizianskim wocžehnjenju na najnušnišchu měrju wobmjeseowacz. Ša pak dale du, jo praju, jo dyrbi to po něčžim cžičže pschěštacz.

(Šofracžowanje.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

Šorjedženiš ja pošledne cžišlo:

W 1. wotdžěle na 6. ryncžku ma šo měšto „wšchelafich“ „wšchelafim“ cžitacz.

W 2. wotdžěle 5. ryncžk dyrbi měšto „Šöšinska“ „Šöttingška“ rěčacz.

W 4. wotdžěle je šo pošlednej šadže psches to, jo je šo měšto „pschepóšnali“, kaž dyrbjesche rěčacz, „pschipóšnali“ štajilo, cžičže napšchecžiwne šrošmjenje dalo. Pošlednja šada dyrbi rěčacz: My šo bojimy, jo cžab doščž, hdyž šo teho šaja, jo šu pschi wšchelafich pódlaškich wobmyšljenjach wulku wažnosčž wězju pschepóšnali, kaž nětko hižo hlošy i njewěrjazeho lěhwa šjewja, jo šo nad šwojim došyczom šwješeluja.

W 6. wotdžěle w 3. ryncžku ma šo „šoloniju“ cžitacz.

* * *

Šaščženu njedželu wotmě šo w Draždžanach šerbški konzert, kotryž šo najšrašnišcho poradž, jo běchu wšchizy pošchlucharjo bješ wuwšaczja wulzy jara špokojeni. Šchłoda, jo běšche malo pošchlucharjow. My bychmy šarjadowarjam, dirigentej, špěwarjam a špěwaškam, kotřiž žaneje próžy lutowali nješču a šu wšhitko najrjenšcho wuwjedli, i žylej wutrobu pscheli, jo by šala hač do pošledneho měšta napjeljena byla. Našche wutrobne žadanje je, jo by šo konzert wošpjetowal — a potom šo tež wěšče wšchitke njedostatki, kotrež šu šobu małowopytanje konzerta šaminowale, wotštronja a wuwjedžerjo konzerta maja wšsche šašluženeje kchwalby tež tu radoščž, psched mnohimi pošchlucharjami špěwacz.

Wuššaješža w Draždžanach je kóždy džěš bohacže wopytana a wošebje našcha šerbška wješ a šerbški musej njedžělene pschipóšnacže namafa. Duž nješomdž šo žadny luby Ššerb, kotryž něšak móže, do šerbškeje wješki w Draždžanach doščž.

Ma šupje Šreta, hdyž běšche šo šběžk pschecžiwno Šurškam šběhnył, je šašo měrnišcho, došelž šu šo Šretiškim wšchelake žadanja dopjelniše.

W Šegiptowškej šašo kholera pschibjera. Wot oktobra šaščženeho lěta je tam 9856 khorých bylo, wot kotrychž je 8069 šemrjelo.

Šeho macž.

W malej jštivicžzy leži prošta a cžicha na lěhwje štara žona; wona je wudychala. Šluboka cžiščina je w domje, štary muž k ložu morweje pschitupi a šylšy jemu i woczow šapaja. Cžišche wón praji: „Wona běšche mi šiwěrna mandželska a je šo šwěru próžowala. Wona běšche wšcha wuššala!“

Tele šlowa běchu tež wutrobu druheje i nowej šylšnosčju napjelniwe, šlakajo šo džowfa pódla loža pošlakny a šdychowasche: „Wona je ša naš wšchitkich džělala! Ša bych jej wjazy k pomozu

